

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Jof'a si Duminec'a.
Pretulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 38.

Dumineca, 23 11 Maiu

1880.

Brasiovu 10 / 22 Maiu.

Br. Sennyey pretindea in vorbirea s'a, despre
facuramu amintire in numerulu trecut, ca
ararea guvernului si a legislatiunei se nu se mai
cu tirait'a si pe sarite, ci in modu sistema-
za si cu-o adeverata seriositate si zelu, deca este
se se imbunatatieasca situatiunea tierii. D-lu
Sennyey a intimpinatu si pentru aceste cuvinte o-
positiune din partea organului d-lui Tisza, care sus-
tene, ca acea asertiune ar' fi o frasa gola.

Scopulu nostru nu este de a cerceta, deca „Ellenör“
are dreptate seu nu, nici nu voimu se facemu com-
binatiuni asupra asertiunei lui Sennyey. Pote ca
parerea acestuia, dupa care in Ungari'a p'na acuma
a lucratu fara nici unu planu si sistemu, se fi sur-
prinsu pe multi. Se vede, ca Sennyey, candu a
vorbitu asia, s'a ganditu numai la necessitatile ad-
ministrarei statului si nu a avutu in vedere actiu-
nea lui principala, care ia consumatu tota atentiunea
dela 1867 incöce, intielegemu activitatea maghiari-
satorö. Si öre acest'a activitate nu a fostu destulu
de sistematica si nu au traitu öre toti ministrii un-
gari, dela comitele Iuliu Andrassy incöce, din do-
cend'a popularitatii ce le-au castigat'o „lucrarea siste-
matica“ de contopire a tuturoru nationalitatiloru in
ass'a maghiara? Nu s'a desvoltatu astfelu unu
sistemu de maghiarisare“, pe care sunt mandri
d-lui Tisza si consoçi? Nu s'a enuntiatu intot-
deauna ca unu scopu principalu, dela care ar' de-
inde fericirea statului maghiaru, assimilarea Ne-
maghiariloru seu „nationalisarea“ loru? Cum de
nu sustiene der' br. Sennyey, ca s'a lucratu fara
planu si fara sistemu?!

Lasamu, ca intrebarile aceste se si le raspunda
deare asia cumu va sci mai bine si trecemu la o
positiune ce privesce activitatea speciala desvoltata
in sinulu natiunei nostre din aceste tieri.

Nici noi nu lucramu cu planu si cu sistemu; si
noi tote se facu numai cu tireit'a si pe sarite
si de aceea activitatea nostra nationala nu pote
atata decatu forte puçine si slabe rezultate. Acest'a
se observa cu deosebire pe terenulu instructiunei
poporale, care, p'na acuma celu puçinu, ne-a fostu
in tote mai puçinu disputatu.

Este o cestiune forte insemnata aceea, care se
refera la activitatea nostra interna nationala, ea nu
se pote resolvá intr'unu singuru articulu. Pentru
acuma voimu se tragemu luarea aminte a cetitori-
loru nostri asupra ei rogandu-i, ca se cugete se-
riosu, ca öre cumu s'ar' poté resolvá mai bine.

Inainte de tote trebuie se fimu in claru des-
pre aceea, ca ce insemneza a lucra sistematicu. In
multe feluri pote lucra cineva sistematicu, asia ve-
diuramu, ca si guvernele si dietele ungare au des-
voltatu o activitate sistematica maghiarisatorö si
in tote aceste d. Sennyey vine si le dice, ca au
lucratu fara sistemu. Si in sinulu natiunei romane
sista destui, cari lucra sistematicu pentru interes-
ele loru private si particulare, pentru nutritiea
desbinariloru in poporu totu din vr'unu interessu
de care s. a. der' cine va poté sustiené, ca activi-
tatea acestora ar' fi sistematica-nationala?

Pentru ca lucrarea nationala a nostra, adeca a
nationalitatii Romaniloru din aceste tieri, se fia siste-
matica nu ajunge ca unii si altii se lucreze, bine
seu rau, intr'o directiune öre care pe nimerite si pe
apocate, ci este de lipsa ca toti se lucreze intr'un'a
si aceeasi directiune, dupa unu planu seu dupa o
programa generala. Spre a poté ajunge la acest'a
comuna conlucrare este de lipsa ca fiecare parte se
nu neincetatu in vedere binele si scopulu intre-
gului. Axiom'a generala trebuie se fia pentru in-
dividi atatu catu si pentru familii, reuniuni, cor-
poratiuni, comune s. a.: Totu ce vei face se faci
asia, ca lucrarea t'a se fia bine intielösa si primita
de cãtra toti, cu cari impreuna urmaresci acelasu
scopu, — cu alte cuvinte: Fiecare trebuie se caute

ca activitatea lui se se potrivësca in sistemulu ge-
neralu alu activitatii nationale.

Amu disu, ca tem'a presenta este forte grea,
candu e vorb'a de a-o traduce in fapta. Cestiunea
lucrarei sistematice concade cu grav'a cestiune a
organizarei si disciplinarei fortierulu nostre natio-
nale. P'na acuma a mai mersu, cumu a mersu
cu tireit'a, de aci incolo inse nu mai pote merge
asia, despre acest'a sunt convinsi toti Romanii
binesemitori din Trausilvani'a si Ungari'a. Sco-
pulu celu mare, ce lu urmarimu cu totii pentru
binele si fericirea poporulu nostru este rot'a cea
mare, care mana pe celelalte mai mici. Aceste
tote trebuie se se potrivësca bine un'a intralt'a si
se se invertësca dintr'odata in directiunea, ce le-o
va dá rot'a cea mare, scopulu, pentru care sunt
puse in lucrare.

Nu mai merge de aci incolo ca Romanii dnt'r'unu
coltiu alu tierii se nu scie ce facu cei din coltiulu
opusu, ca o comuna se nu scie nimicu de cealalta,
care e pote chiaru vecina cu ea. Deca este ca
printr'o activitate generala salutara se atingemu unu
scopu comunu atunci trebuie se ne interesamu unii
de altii ca ce facemu si se controlamu deca lu-
crarea e buna si folositorö intregului. Pentru as-
tadi ne marginimu a constata urgent'a necesitate
a unei activitati sistematice asupra careia vomu avé
ocasiune a reveni mai pe largu.

Cronic'a evenimentelor politice.

Ca ilustratiune la articulu nostru din nume-
rulu trecut inregistramu pe scurtu unele pareri
ale diareloru maghiare asupra discursulu l
lui Sennyey. „Ellenör“, organulu ministrului
Tisza dice, ca vorbirea lui Sennyey ie o positiune
peste partide si de aceea nuar' poté se aiba efectu
in nici o privintia; activitatea sistematica pe care
o accentueza Sennyey ar' fi o frasa gola; parerea
ca in Ungari'a esista unu chaosu o combate „Elle-
nör“. Diarulu opositiunei intrunite „Magyarország“
spera, ca Sennyey va lucra in acordu cu opositiunea
si nu va cautá a face singuru minuni. Opositiunea
va fi gat'a ala sprigini la totu ce va voi se faca
bunu si folositoriu. „Pester Lloyd“ gratuleza nou-
lui deputatu alu Posionului, der' se vede, ca gratu-
larea nu-i vine dela anima. Acestu diaru dice, ca
va asteptá se veda demersurile lui Sennyey, caci
ceea ce a vorbitu sunt numai cuvinte, se va vedé
in viitoriu, deca elu este in adeveru si omulu faptei.
Mai favorabilu se esprima asupra vorbirei lui Senn-
yey „Pesti Naplo“ care dice intre altele:

„Celu ce crede inca, ca Tisza Kalman e tare,
acel'a a potutu esperia septemanile trecute contra-
riulu. Regele a fostu aici (in Pest'a) s'isi regin'a
si principele mostenitoriu, au fostu sute de ocasiuni,
spre a distinge pe d. ministru-presiedinte, der' elu
a intimpinatu numai o recela surprindietöre intot-
deuna si pretutindeni, de cate ori s'a prezentatu la
curte. O, curtea scie ca Tisza si-a perdutu tota
popularitatea! Der' regele scie inca si mai multu
ca lucrurile mergu reu in Ungari'a, ca multe fam-
ilii au ajunsu la marginea prapasthiei, ca multe
tienturi se lupta cu miseri'a, ca cetatianii emi-
gréza in massa, primulu casu, de candu esista Un-
gari'a; ca administratiunea e rea si justiti'a nu e
buna, ca vedi'a guvernului si a camerei a scadiutu
ca stang'a extrema castiga totu mai multu terenu
si ca ideile lui Kossuth intimpina simpathii in cer-
curi estinse, cari mai inainte erau devotate princi-
pielorü deachiste.“ — „Egyetértés“ dice, ca Senn-
yey vorbesce ca unu dictatoru seu ca unu predica-
toru. Generalu nu voiesce se fia, gregariu nu scie
se fia, ce se fia der'? pote tamburu. Republicanii
dela „Függetlenség“ sunt de parere, ca Sennyey
are de cugetu a disolvá tote partidele si a stangei
estreme si intréba, ca öre se va gasi vr'unu nebu-
nu, care se-i dé mana de ajutoriu.

Ungurii sunt forte superati, din caus'a, ca
Maiestatea S'a petrece, atatu de puçinu
timpu peste anu in Budapest'a. Mai deunadi
veduramu ce parere are in privintia acesta diu-
rulu kossuthianu „Egyetértés“, acuma vine si mo-
deratulu „Pester Lloyd“ de a dá dreptu d-loru
Helfy Ignacz si consoçi si se plange, ca cur-
tea nu residez a in capital'a Ungariei asia
cumu ar' fi de doritu. Dorinti'a Ungariei ar' fi
— dice „Pester Lloyd“, ca Maiestatile Loru se fia
in Ungari'a, ca a casa si se nu vina numai, ca
ospeti.

Impressiune neplacuta a trebuitu se le faca ce-
loru din Budapest'a, candu Maiestatea S'a anunti-
andu primariului, ca va sosi si principele mosteni-
toriu in Budapest'a, a adausu iute: „der' numai
pentru cateva dile“. Asemenea ii va fi intristatu
impregiurarea, ca Maiestatea S'a a numitu de lo-
cutiitoru alu seu la jubileulu societatii de agricul-
tura si la festivitaea inaugurarii mormentului lui
Szechényi, pe archiducele Iosifu. Maghiarii au spe-
ratu, ca Maiestatea S'a va asistá in persöna la a-
ceste doue festivitati maghiare.

Demonstratiunile in contra ordonantiei
pentru limba a ministeriului austriacu se
continua barbatesce in comunele germane ale Boe-
miei. Caracteristica pentru curentulu ideiloru ce
domnescu intre Nemtii boemi a fostu adunarea
„reuniunei constitutiunale“ din cerculu Tachau, tie-
nuta in 16 l. c. in Tachau, despre decursulu
careia aduce „Deutsche Ztg.“ unu lungu raportu
din care estragemu urmatöriele:

Presiedintele Reuniunei, primariulu Svoboda (nume
care de siguru nu se trage dela Hermann Cherusculu) ac-
centuá in vorbirea s'a, ca slavii, aliati cu inimizii progres-
sului, sunt pe drumulu celu mai bunu de a divisa imperiulu
in trei seu in patru parti. Poporulu germanu din Austri'a
a privitu multu timpu in tacere si cu neincredere la evolu-
tiunile „feudaliloru, clericaliloru si nationaliloru“, der' con-
cessiunile cele din urma facute de cãtra guvernulu acestor'a
au desteptatu pe bunulu „Michel“ din somnu. In contra
art. XIX alu constitutiunei ministeriulu a datu una ordon-
nantia pentru limba, care dispune, ca in tote
districtele Boemiei si Moraviei, si in cele curatu ger-
mane — si de aceste se afla in Boemi'a nu mai puçinu
decatu 77 — afacerile oficiale la oficiile politice si judecato-
resci se se porte in limba ceha, deca numai un'a din
partile private va cere acest'a. Dispositiunea acest'a recere
totu de acei functiunari, cari se cunösca bine idiomulu cehicu
si deörace amplotiiti nostri germani mai toti nu princepu
acest'a limba „universalá“, ne amenintia pericolulu de a fi fe-
riciti se capetamu in scurtu timpu totu numai amplotiati
cehi. Cine ne pote inse sili de a lasá se fimu guvernati
in cas'a nostra stravechia germana de cãtra amplotiati cehi,
cari n'au intielegere pentru individualitatea nostra germana?
Amplotiiti nostri germani au fostu sedusi odinöra a se duce
prin Poloni'a si prin Ungari'a, li s'au promis munti de
auru, der' in scurtu timpu au ajunsu pe drumuri, se nu fia
öre siguri acuma acesti amplotiati ai nostri nici in propri'a
loru patria, in cas'a parintiloru loru? si de aci se
fia öre goniti? Acest'a nu potemu se-o suferimu!

In fine vorbitoriulu declara ordonantia ministeriala de
nelegala, dicendu, ca asemeni schimbari ar' recere mo-
dificarea constitutiiei. Noi germanii, dice, ne luptamu numai
cu mediulöce legale si jertfimu totu pentru unitate imperiu-
lui, der' ne vomu spuna separatismului, imbucãtãtirea planu-
ite a Austriei, voimuse fimu si se remanemu
Germani, de alta parte inse concedemu si Cehi-
loru cea mai deplina egala indrep-
tatire. Se se separeze ei de cultur'a germanu, se nu in-
vetie nimicu nemtiesce, se 'si faca universitate cehica si
scoli cehice si numai de aceste, se intreuintieze in oficiile
loru numai idiomulu cehicu, noi suntemu forte multiamiti.
Numai se nu ne conturba cercurile nostre. . . .

Terminandu presiedintele a voitu se cetësca unu
proiectu de resolutiune, inainte de acest'a inse s'a
redicatu comissariulu c. r. Brem si a disu, ca
a venitu spre a convinge adunarea, ca temerea ce

domnesce între poporatiunea germana asupra memoratei ordonantii sunt nefundate. Elu crede. că periculele atinse nu voru esista niciodata pentru Germani si că ordonantia aceea nu se va practica niciodata intr'unu modu, că se resulte de aci vr'unu desavantagiu pentru esistentia amplotiloru germani. Astfelu de ordonantie s'au datu si mai de multu, si acést'a mai că e numai o reinoire a celorla. I se pare inse, că este ecuitabilu, că unu boemu, care nu cunósce limb'a germana, se intimpine si in cercurile germane scutu si pricepere. In fine spera, că asigurările aceste, pe cari le-a datu in numele guvernului voru fi luate in considerare.

Sperantia comissariului c. r. inse nu s'a implinitu, cuvintele lui au datu ansa unei replici infocate a marelui germanu Svoboda, dupa care s'a primitu unanimu proiectulu seu de resolutiune, in care din motivele aratate adunarea protestéza contra ordonantiei ministeriale privitoare la intrebuintiarea limbelor in oficiile tierii.

Demonstratiunile Nemtiloru au si primitu unu respunsu nu prea imbucuratori din partea studentiloru cehi din Prag'a si a unoru diare mai radicale cehice. „Burschenschaft“ ulu „Carolin'a“ din Prag'a a datu unu banchetu, la care mai multi professori au vorbitu infocatu in sensu nationalu germanu. Dr. Schmeikal aratandu, că pe Germanii boemi i astépta inca grele incercari, a exclamatu: Nu trebuie se ne numim numai Germani, ci trebuie se fimu germani si se tienemu strinsu la nationalitatea noastră! Cehii au respunsu la aceste espectoratiuni printr'unu scandalu mare, ce'lu provocara inaintea ferestriloru rectorelui Mach. Professorului Klebs, i-au spartu ferestrele si multimea strigá: „Pereat Klebs! Pereat Prussului! Pereat profesoriloru importati din Germani'a!“ si Slava! (se traiésca) viitoare universitate cehica!

Intre tóte foile cehice se distinge printr'unu limbagiu violentu diarulu ce apare in Schlan „Svobodny Obean“. Acest'a vorbindu despre viitoare deschidere a dietei boeme finesce asia: „Déca Nemtii in reinti'a loru ne-ar' aratá dintii, le vomu documentá, că suntemu succesorii acelora, cari sciura se pedepsésca nedreptatea cu buzduganulu. Nu ertatu se fimu prea ingaduitori si delicati. Destulu de multu amu servitu cá năcovala, acuma a sositu timpulu, de a lovi in cei ce sunt inimicii nostri neimpacati, de a isbi in ei pēna candu le voru esicohii din capu.“

Diarele din Vien'a publica o scrisóre din Bucuresci, care vorbindu despre diferentia serioase între Romani'a si Bulgari'a, dice, că relatiunile diplomatice între aceste doué state ar' fi fostu intrerupte defaptu, desi inca nu formalu. „Guvernulu bulgaru, dice corespondenti'a memorata, „a facutu responsabile autoritatile romane din Dobrogea pentru actele de violentia comise de către Turci in districtele ostice bulgare. In adeveru aceste acte de violentia sunt numai o urmare a asuprirei si a maltractariloru ne mai audite, ce au se le sufere musulmanii din Bulgari'a. Guvernulu bulgaru inse, care nu voiesce se scia de acést'a, pentru peccatele ce le comite elu a facutu responsabila administratiunea romana, si a mersu atātu de departe, încātu si-a versatu necazulu asupra reprezentantului diplomaticu alu Romaniei, ignorandulu in modu consecuentu. Acést'a nu a potutu se-o suferu multu timpu guvernulu romanu si a rechiamatu reprezentantele seu din Sofi'a d. Sturdza. Guvernulu bulgaru a respunsu prin aceea, că si-a rechiamatu si elu reprezentantele din Bucuresci si astfelu relatiunea între cele doué guverne este de presentu in fapta intrerupta.“ — Nu scimu, déca este esacta acést'a naratiune, in totu casulu se vede, că relatiunile dintre guvernulu romanu si bulgaru nu sunt nicidecumu satisfactóre. Diarele romane observa pēna acuma o tacere lesne de espicatu.

Resultatulu a legeriloru din Italia nu este favorabilu pentru consolidarea vietii constitutiunale italiene. Alegerile au fostu câtu se pôte de libere, tocmai pentru acést'a pôte cabinetulu Cairoli n'a dobenditu acelu numeru de aderenti in camera, ce trebuia se 'lu aiba pentru a dispune de o majoritate compacta si omogena. Aderentii guvernului sunt vreo 144, éra dissidentii liberali au 72 reprezentanti si cei din drept'a 163. Guvernulu pôte avé majoritate numai avendu pe partea s'a o parte insemnata dintre dissidenti. De aceea se crede, că Nicotera si Crispi voru veni earasi la ministeru.

Dela sinódele eparchiali romane gr. or.

Sinodulu archidiecesanu 'si continua inca siedintiele. Se vede, că d-nii deputati au multu de lucru, de vreme ce nu sunt semne, că 'si voru incheia in curēndu lucrările. Noue ni se pare, că partea cea mai forte a d-loru deputati nu este tocmai excessulu de activitate. In adeveru rapórtetele, ce avemu despre siedintiele sinodului nu ne indreptatescu de locu a dice, că d-nii deputati se grabescu pré tare cu lucrulu.

In siedinti'a din 29 Aprile, dep. Cosm'a facu o propunere, prin care cere dela sinodu, că acést'a se indrumaze pe consistoriu, se studieze in detaliu cestiunea radicarei unei catedrale metropolitane in Sibiu si se raporteze viitorului sinodu resultatulu studiiloru sale. Propunerea a fostu transmissa comisiunii pentru propuneri si nu pôte fi nici o indoiéla, că va fi primita. Pe langa aceste s'a pertractatu in acést'a siedintia raportulu comisiunii generale; pe urma se discutá raportulu comisiunii financiare. Acestu raportu propune, că sinodulu se apróbe cererea reprezentantiei fundatiunii lui Gojdu, ca se se reduca la 7% din 7 1/2% procentele, ce a platitu pēna acumu pentru imprumutulu de 130 mii fl. v. a. ce'lu are fondurile archidiecesane. Sinodulu primesce acést'a propunere.

In privinti'a punctului relativu la constatarea averei tipografiei archidiecesane se nasce o via discussiune, deórece in inventariulu asternutu comisiunii se releva unele neesactitati, cari nu permitu a constata cu securantia venitul curatu alu tipografiei, din care apoi se se póta ajutorá preotesele veduve, conformu dorintiei testamentare a repausatului Metropolitu Andreiu. Neesactitatile constau in aceea, că masinele, literile si edificiiile sunt trecute in inventariu cu pretulu cumperarei, pe candu acestea prin folosintia deteriorandu-se nu mai potu nici decātu reprezenta valórea primitiva. De asemenea harthiele de valóre sunt trecute in inventariu cu pretulu cumperarei si nici decātu cu pretulu, ce 'lu au in momentulu facerei inventariului. Discussiunea se incheia cu aceea, că raportulu se se retramita comisiunii financiare pentru a'lu studiá mai bine si a raportá apoi de nou in o siedintia ulterioare. Acést'a este isprav'on. sinodu in siedinti'a dela 29 Aprile, care incependu la 10 óre s'a finitu la 1 óra d. am.

In siedinti'a din 30 Aprile (a IV-a), dupa pertractarea mai multoru cereri de concezu si inaintarea harthieloru incurse pe la comisiunile competente, se pune la ordinea dilei proiectulu de adresa de felicitare la M. S'a. Pentru logodirea Mostenitoriului tronului (publicatu in Nr. 37 alu Gazetei.) Dupa primirea acestui proiectu se pune la ordinea dilei raportulu comisiunii pentru petitiuni.

(Va urmá.)

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a, presentata Camerei deputatiloru in siedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c., in cestiunea referintieloru urbariali.

(Urmare.)

Noi suntem contrari din principiu ai comasarei, pentru că i cunóschemu folósele acolo, unde se pôte esecutá dupa dreptate si ecuitate, si unde situatiunea teritoriului e acomodata pentru comasare.

Considerandu inse clim'a Transilvaniei si situatiunea otarului singuraticeloru comune, resirate in cea mai mare parte printre munti, unde poporul este avisatu mai cu sēma la prasirea vitelóru, suntemu convinsi, că celu multu 1/10 din comunele Transilvaniei sunt apte de comasare. Pentru că nu este posibilu a se staveri o cheie drépta, dupa care cei cō'si perdu pamenturile la siesu se se póta desdauná cu altele de pe déluri, de prin tufsiuri si de pe cóstele muntiloru, căci in multe casuri unu jugeru la siesu are unu pretiu mai mare de câtu 100 jungere sterile si pietróse la munte.

Asemenea cheie de clasificare a pamenturiloru nu esista nici intr'unu casu de comasare diu trecut, nu se pôte staveri nici in viitoru, pentru că ar' ruiná mii de tierani economi, cari astadi, se pôte dice, că traiescu între conditiuni suportabile, căci tieranulu, cu marginitele sale poteri materiale, nu este in stare se cultiveze teritorii sterile enorme, cari nici cându nu resplatescu lucrulu jertfitu pentru ele.

Acest'a e unu astfelu de motivu, care trebuie se cumpanésca inaintea facarui omu, dér' mai vèrtosu inaintea juristului si economului, care cuuósce

referintiele patriei nóstre, unu motivu, care este de ajunsu pentru a resturná proiectulu din cestiune.

Dér' afara de aceste, o repetimu, acele mesuri ale proiectului, cari dispunu, că in pretins'a 1/4 parte se se compute pe lēnga averile enumerate in §. 19 Art. LIII din 1871 si realitatile statului, ale bisericeloru, ale fonduriloru publice si ale celor ce suzr sub tutela si curatela, tientescu la tutela, mai multu, la dreptulu de libera dispunere a statului asupra averei private, ceea ce deoparte opresce conceptulu si inviolabilitatea proprietatii, ér' de alta jignesce legile civile.

Recunóschemu, că statulu are dreptu a pretinde in casuri estraordinari sacrificii dela cetatiani si pentru interese mai inalte de statu, nu recunóschemu inse, că ar' fi indreptatitu, pentru unele interese private, reu percepute, a despoiá privatii, institutele publice si corporatiunile de dreptulu de libera dispunere asupra averei lor, ce li s'a garantatu prin legi sanctionate, si a dispune de averea lor in modu despoticu.

Nu potemu recunósce de fundate nici motivulu, pe cari se radiema § 8 alu proiectului.

Nu! pentru-că a dá singuraticiloru proprietari dreptu de espropriatiune, este ceva mai multu decat u aceea, ce dupa parerea juristiloru pôte se incapa intr'unu statu civilisatu in cadrulu legiloru, aduse in modu liberu si constitutionalu.

Au nu este unu dreptu de espropriare si inca neconditionatu, asiguratu pentru proprietari prin acele mesuri ale acestui §, cari nu ficsédia nici unu maximum, ci lasa in voi'a loru cá se pretiuésca si rescumpere eventualu cu bani totu ce se pôte numi „enclave“ prin paduri? si intrebamu, că prin aceste mesuri óre fostulu iobagiu locuitoriu in munti, nu devine espusu a fi despoiatu prin fostulu proprietariu, pe unu pretiu bagatel, de mosióra castigata si cultivata de seculi de stramosii sei si devenita proprietatea lui prin emancipare?!

Ba dá! căci poporul din munti tóte pamenturile urbariale le are respandite prin padurile fostiloru proprietari; deci in urm'a mesuriloru intentionate tóte aceste pamentari i se potu luá, in cele mai multe casuri, pe unu pretiu bagatel, căci proprietatea de munte, fiindu de o calitate inferioara, cá pamentu nici candu nu se va estimá la pretiulu ce'lu are ea inaintea tieranului munténu, care cu familia s'a o scie esplotá astfelu, in câtu se sustiene din ea.

De aci urméza de sene, că astfelu de pamenturi numai cu pamenturi se potu rescumperá si anume, numai cu astfelu de pamenturi, cari si in privinti'a ramului de cultura si a marimeii si a situatiunii sunt de asemenea calitate; ér' considerandu, că mai in tóte casurile intrég'a mosie din padure a tieranului constá din una parcela, ar' trebui ficsatu macsimulu teritoriului, ce se pôte schimbá. Altu modu de a impedecá, că sub testulu de rescumperare sa nu se esecute in cele mai multe casuri o totala deposedare — nu ne potemu inchipuí.

Nu potemu lasá ne atinsu nici §-lu 7, căci mesurile, ce se intentionéza printr'insulu se vedu a fi menite numai a dá ocaziune proprietariloru, cá in cestiunile de comasare se se jóce dupa placu si dupa terminarea comassariloru se mai esopereze comasari posteriori, firesce pe spesse comune. Unu lucru acesta fara parecchie in lumea civilisata.

Nu este indreptatitu acelu passu din mentionatulu §, care dá fiacarei parti dreptulu de a cere comasatiune noua nici pentru aceea, căci remanēndu si dupa indeplinirea comasarei unui otaru — dechisa cestiunea comassariloru posteriori, prin acést'a s'ar' paralisá chiaru scopulu principalu alu acestui proiectu de lege, adeca: terminarea definitiva a processeloru de acésa natura.

Dér', déca credemu in seriozitatea motivatu proiectului, nici nu scimu, cumu s'ar' poté justifiá comasariile posteriori?

Éta ce dice inaltulu guvernulu in motivarea acestui §: „A estinde comasarea si asupra acelor teritorie, ar' fi identicu cu a face imposibila comasarea, pentru că spessele mesurarei nu stau de locu in proportiune cu valórea lor.“

Ei bine! déca spessele de mesurarea muntiloru si a altoru teritorie de asemenea natura si valóre sunt nesuportabile atunci, candu se mesura si comaséza si celelalte parti ale otarului, cu câtu voru fi acele mai grele si mai in disproporitiune cu valórea lor atunci, candu voru formá numai singure obiectulu de comasare!?

La § 9, considerandu multe casuri din trecut, regretabile pentru nesciinti'a ingineriloru, in-

trădeveru ar' trebui se aprobam dispozițiunea, că pe viitorul numai ingineri specialiști și preveđiți cu testimoniu de cualificațiune se pōta fi aplicati la regulari de posesiuni și la comassari; dēr' fiindu că cualificațiunea are se se normeze prin instrucțiuni ministeriale, cari sunt necunoscuta încă, conșiderandu numărul marginitu alu inginerilor de specialitate pe acestu terenu, ne tememu, că nici aceea instrucțiune nu va satisface asteptările juste ce sunt legate de ea; ăra in cătu privesce însăși instrucțiunea noi așa credemu, că intr'unu statu constitutionalu numai legislațiunea pōte fi chiamata să resōlve o cestiune atātu de momentōsa.

La § 10 proiectulu se abate dela mesurile legilor de pēna aci, se abate chiaru dela mesurile tuturor statelor civilisate intru aplicarea expertilor și eschide posibilitatea, că partile litigante se fia reprezentate prin unu numeru egal de experti neinteresati, afara de aceea dā ocașiune autoritatilor politice, că se eserecitate o influența in grigōria asupra resolvirii proceselor de natura civilu.

Da! suntem siliti a numi in grigōria influența ce se intenționeza prin acestu §. a se dā comisiunilor administrative municipale, pentru că conștandu majoritatea membrilor lor pretutindenea din fostii proprietari, in scurtulu timp, ce a trecut dela in ființarea lor, amu facutu trista esperența, ca in „gēnde” lor pe terenulu politicu, in multe locuri și in cele mai multe casuri, spiritulu de colegialitate și amicitia proverbiala, mostenita dela stramosi, a deschisu unu terenu prea largu pentru venarea de interese proprie, mai vērtoșu in casuri de acelea, unde interesele fostulu iobagiu stau fața in fața cu interesele fostulu proprietari și n'avemu cauza a crede, că aceste comisiuni nu voru purcede totu pe acēsta cale la alegerea expertilor.

Ne tememu fōrte, și credemu, că cu totu dreptulu, că la designarea expertilor, in sinulu comisiunilor administrative — unde fostii iobagi, cu deosebire in Transilvani'a, nu sunt de locu reprezentati — cualificațiunea principala nu voru fi cunoscintele speciale ale respectivilor, și că pentru pretuirea pamenturilor — lucrulu celu mai momentōsu in casurile de comassatiune — majoritatea de $\frac{5}{7}$ a voturilor va fi asigurata a priori pe partea fostilor proprietari.

Dēr' acēsta mesura este și incompatibila cu principiulu ce nu de multu l'a adoptatu statulu prin despartirea justitiei de administrațiune, și ar' fi o decadentia in progressulu abia inceputu pe terenulu justitiei.

Scimu din procedur'a nōstra civila și din procedurile altor state moderne, că dreptulu de a alege pe experti compete partilor litigante, și in ca cele mai multe casuri acestu dreptu este normatu astfelu, că ambele parti alegu pe experti in numeru egal, ăra pe presedinte ilu alegu insusi expertii, și unde nu se potu ei intielege asupra presedintelui ilu denumesc judecatori'a, eventualu, acēsta denumesc și pe experti; sunt in se unele state, unde, dēca experti nu se potu uni asupra persōnei presedintelui, ilu denumesc judecatori'a prin sōrte dintre cei designati de densii.

Uniculu acestu modu ilu consideram și noi de celu mai justu și ecuitabilu pentru posibil'a apărare a intereselor ambelor parti in preamomentōsele procese de regulare, segregare și comassare de posesiune.

(Va urmă.)

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

XI.

Processu verbalu, incheiatu in comun'a **Ofenbai'a** in 13/25 Aprile 1880, in presentia d-lor delegati ai comitetului pentru romanii inundati, instituitu in Brasiovu, N. Th. Ciurcu și D. Dr. Aurel Muresianu, apoi a notariului cercualu Ioanu Munteanu, a dlui administratoru protop. Ioanu Danciu, a judeului din Muncelu Filimonu Pantia si a juratului de acolo Teodoru Savu.

Dnii delegati ai comitetului din Brasiovu, convingēndu-se că in comun'a **Muncelu** pagubele cauzate prin inundare au fostu mai mici și că cea mai multa paguba a avutō Todoru Pantia, careia ap'a ia nomolitu singur'a gradina ce-o posede, au datu Todoru Pantia sum'a de 10 fl. v. a.

Pentru că in se și ceilalti locuitori, cari au suferitu mai pușinu și si potu ajutā mai lesne, se se impartasiēca la impartirea presenta, dnii delegati au decisu a dā scōlei romane din Muncelu, care, că tōte cele din giuru, suferē de mari

lipse, nu posede nici recuisite, nici cārți s. a. neapertu necesarie pentru instructiune, unu ajutoriu de 50 fl., cincideci fl. v. a.

Sum'a de 10 fl. menita pentru Todoru Pantia s'a predatu not. cerc. Ionu Munteanu, pentru că se-i o dē in persōna in presentia judeului și a juratului susu memoratu. Asemenea s'a predatu not. cerc. Ionu Munteanu sum'a de 50 fl. v. a. menita pentru scōla din Muncelu, cu scopu de a inmanā curatorelui bisericescu Achim Hard'a pe langa o cuitantia subscrisa și de cătra parochulu localu, pe care d. notariu o vā inaintā comitetului din Brasiovu.

In totalu s'au datu pentru inundatii și scōla din Muncelu 60 fl. v. a.

Spre adevirerea acestor'a urmēza subscrierile :

(L. S.) Ioanu Munteanu notariu.	I. Danciu adm. prot. gr. or.
(L. S.) Filimon Pantia jude comun.	Todoru Savu, juratu prin Munteanu.
Todoru Baci, judele din Ciōra, că martoru.	

XII.

Processu verbalu, incheiatu in comun'a **Ofenbaia** la 13/25 Aprile 1880 in presentia d-lor delegati ai comitetului pentru inundati instituitu in Brasiovu, Nicolae T. Ciurcu și Dr. Aurel Muresianu, a notariului cercualu din Ofenbaia Ionu Munteanu, a dlui adm. prot. Ioanu Danciu, a judeului comunei Ciōra Todoru Baci și a juratului Ioana Pandoru.

Dnii delegati ai comitetului din Brasiovu convingēndu-se despre aceea, că prin inundarea apei din 5—6 Decembre an. tr. au suferitu mai multu in comun'a **Ciōra de susu** 6 familii, au distribuitu.

Vedurilor Ōn'a Baci și Lina Todoru cāte 6 fl. (12 fl.) ved. Sofi'a Hard'a 4 fl. și lui Dumitru Bondricu și Ioanu Pandoru cāte 3 fl. (6 fl.)

Considerandu, că scōla din acēst'a comuna este in mare lipsa și avendu in vedere, că pentru procurarea recuisitelor și a cārtilor necesare are lipsa de ajutoriu grabnicu, s'a datu in favōrea acestei scōle sum'a de 30 fl. v. a.

Cu totalu s'au datu inundatilor și scōlei din Ciōra sum'a de 52 fl. v. a.

Sumele ce se cuvino inundatilor susu memorati in totalu 22 fl. v. a. s'au predatu not. cerc. Ionu Munteanu, cu provocarea, că se o inmaneze neamanatu respectivilor. Asemenea s'a predatu not. cerc. Ionu Munteanu și sum'a de 30 fl. v. a. cu destinațiunea de a-o pred'a curatorelui bis. Teodoru Baci pe langa o cuitantia subscrisa și de preotulu localu, care va fi a se tramite comitetului din Brasiovu.

Spre adevirere urmēza subscrierile :

(L. S.) Ioanu Munteanu not. cerc.	I. Danciu admin. protop. gr. or.
(L. S.) Todoru Baci jude comunalu.	Ioanu Pandoru, juratu prin Munteanu.

XIII.

Processu verbalu incheiatu in comun'a **Cāmpeni** la 14/26 Aprile 1880 in presentia d-lor delegati ai comitetului pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu Nic. T. Ciurcu și Dr. A. Muresianu, a d-lui jude cercualu Petru Ioanette și a d-lor Mihailu Andreica și Gerasimu Candrea din Campeni.

Dnii delegati ai comitetului luandu informatiune despre dauele cauzate in Campeni prin esundare s'a constatatu, că in acēst'a comuna au suferitu mai multu patru familii, la cari li s'au impartitu ajutōre in modulu urmatoriu :

Lui Sebastianu Corchesiu, care are o familia grea și veduvei Victori'a Palade cu doue copile li s'au datu cāte 15 fl. v. a. (30 fl.) Veduvei Musia Crisc'a și lui Teocu Vasile li s'au datu cāte 5 fl. (10 fl.) In totalu s'au distribuitu 40 fl.

Spre adevirerea acestor'a urmēza subscrierile :

(L. S.) P. Joannette pretore.	Gerasimu Candrea martoru.
Mich. Andreica.	Victoria Palade.

P. S. — De ōrece daunat'a veduva Victori'a Palade dupa distribuire a aratatu, că a suferitu nu numai daune mai sentibile că ceilalti, dēr' că veduva care n'are nici celu mai micu spriginu este avisata cu copiii sei la marinimositatea ōmenilor cu simtiu umanu i s'au mai datu inca cincispredece florini 15 fl. v. a. — D. U. S.

P. Ioannette pretore.	Gerasimu Candrea
Mich. Andreica.	Victoria Palade.

(Continuarea procesului verbalu.)

La reintōrcerea d-lor delegati dela Vidra s'au prezentatu inaintea lor in Campeni, la cas'a d-lui Andreica, inca cātiva daunati, dicandu, că deōrece audira că s'au impartitu ajutōre se rōga si ei a fi impartasiti cu ceva.

Domnii delegati avendu informatiune că acestia sunt in adeveru lipsiti și daunati le-au distribuitu urmatōrele ajutōre :

S'au datu lui Todoritia Palade, Alesandru Motoru Bandi, George Onetiu Magale locuitori din Campeni și veduvei Varvara Ciaba din Ofenbaia cāte 3 fl. v. a. (12 fl.)

Cu totalu s'a datu pentru inundatii din Campeni in doue rēnduri 67 fl. v. a.

Spre adevirere urmēza subscrierile celor de fața.

Mich. Andreica martoru.	Vasilie Chirtopu r. u. mag. postalu, martoru.
----------------------------	--

Pentru Romanii inundati din Transilvani'a și Ungari'a.

Prin d-lu **Diamandi I. Manole** au mai incursu dela dōmn'a **Pi'a Bratianu** din Bucuresci inca **100** de franci.

Dela d-lu **D. Aug. Laurianu** directorulu „**Romaniei Libere**“ din Bucuresci, primiramu — totu prin d. **Diamandi Manole** — sum'a de florini **750** (frs. 1665) ce a strins'o in favōrea inundatilor romani din Transilvani'a.

Bāsesci 10 Maiu 1880.

Stimate D-le Redactoru! Cā adausu la cei 17 fl. 80 cr. tramisi pentru ajutorarea fratilor inundati din Transilvani'a in 8 Maiu a. c., am onōre a ve mai tramite dela **Stefanu Achimu** 1 fl. 50 cr. și dela poporulu din Asoagiulu de Josu 2 fl. 50 cr. la olalta **4 fl.** Priniti s. c. l.

Grigoriu Popu
A-Diaconu.

Pēna acuma au incursu la Redactiunea „**Gazetei Transilvaniei**“ in totalu **2873 fl. 58*** cr., franci **17,083 60 cent.** și **100** mārce germane.

(Va urmă.)

Incunoscintiare.

Subscris'a Directiune aduce cu acēst'a la cunoscintia publica, că adunarea generala a despartimentului IV — **Sebesiului** — a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu se va tienē estu anu a 3-a di de **Rusale** — 22 Iuniu a. c. st. n. — in comun'a **Apoldu Inf.**

La acēsta se invita cu tōta onōrea toti membrii despartimentului, precnmu și alti onoratori dinpregiuru, cari se interesēza de cultur'a poporului romanu.

Sebesiu in 8 Maiu 1880.

Directiunea despart. IV.

Diverse.

[Inaintare.] D-lu capitanu dela comand'a generala c. r. din Budapesta **Ioanu Vornica** a fostu inaintatu la rangu de Maioru. I adressam felicitarile nōstre!

[Din comitatulu **Carasiulu**] se anuntia, că la 11 l. c. a avutu locu, in Lugosiu. alegerea de vice-comite. Candidati au fostu d. **Hatiegu** (romanu) și de **Pattyansky**. Majoritatea voturilor au intrinit'o celu din urma. Caus'a nereusirei, dupa cumu afla „desteptarea“, se fi fostu presiunea esereciata asupra libertatii de alegere, care ar' fi facutu impossibila votarea dupa convictiune. Noi dicemu, fara se fi fostu de fața, că caus'a principala a potutu fi earasi numai slabitatiunea alegōtorilor romani. Candu voru se ajunga Romanii asi cunōsce odata adeveratulu loru interesu? S'au mai facutu alegere și la alte posturi de presedinte și assesoru la tribunalulu orfanalu, nici aci n'a reesitu a fi alesu nici unu romanu. Din trei posturi de vice-notari, abia s'au induratu a conferi pe alu III-lea unui romanu, d-lui **Virgiliu Tomiciu**. Frumōsa atentiune și dreptate. De ce totu astēpta Romanii dela altii dreptatea și nu si-o facu ei, celu pușinu acolo, unde in unire ar' potē reesi? Grava cestiune, amu dori, că se mediteze bine toti asupra ei! De ce se mai mira apoi unii și altii, că d-lu comite supremu **Tabajdy** tienē de superflu de asi mai aduce aminte, că in reprezentantia municipala se afla și Romanii și că la interpelarea advocatului **Brediceanu**, că pentru ce nu enuncia decisiunile adunarei și in limb'a romana, respunde in modu bruscu, că pe elu nu 'lu pōte nimeni obligā de a vorbi in alta limba, decātu numai unguresce?!

[Unu autografu **imperatescu**], care critica unele demersuri ale Curtii de cassatiuno din **Aggram** a facutu deunadi mare sensatiune

Publicatiune.

Ordinea pentru stingere la incendii, stabilita in comun'a Brasiovu in urma conclusului reprezentantiei comunale din 10 Decembre 1879, care contine norme, dupa cari populatiunea va ave se de ajutoriu la eventualele incendii si pentru care se va cere mai tardiu inalta aprobare ministeriala, va fi espusa incependu dela dat'a de mai josu (15 Maiu) in decursu de 30 de zile in biroulu presidiului magistratualu, in orele ordinare de officiu, pentru a poté fi esaminata din partea fiecaruia.

Acést'a se aduce la cunoscintia cu acea observatiune, ca recursele obveniente in contra acestei ordine voru ave a fi asternute subscrisului magistratu in decursu de 30 de zile.

Brasiovu 15 Maiu 1880.

Magistratul orasianescu.

In Editur'a d-loru Socecu & Comp. in Bucuresci a aparutu de curendu si se capeta la libraria **H. Zeidner in Brasiovu** opuscululu :

Mostre de dialectulu macedo-romanu

de

Vangeliu Petrescu (Crusioveanu)

Partea I Basmulu Fetu-Frumosu cu perulu de aur.

Publicatiune !

3

Cas'a de sub Nr. 1392, strad'a mare, suburbiulu Scheiu, ce constá din 5 odai, primiti'a, 1 bucataria, sopronu grasdu pentru 4 cai si gradinitia de pomi.

Se va inchiria prin licitatie pe unulu seu pe mai multi ani dela S. Mihaiu 1880 incolo.

Licitatiunea se va tiené Dumineca in 18/30 Maiu 1880, la 10 ore inainte de amiadiu, in Cas'a de siedintie, curtea Bisericei Sf. Nicolae, suburbiulu Scheiu.

Informatiune mai deapropé dá Domnulu Ioane A. Navrea suburbiulu Scheiu, in prundu.

Brasiovu 4/16 Maiu 1880.

Epitropi'a parochiale a Bisericei rom. ort. res. dela Sf. Nicolae.

1-2

Aducemu la cunoscintia aceloror on. domni cari dorescu a aboná diarulu nostru dela inceputulu anului curentu, ca mai avemu câteva esemplare complete.

Preturile piatiei

din 21 Maiu st. n. 1880.

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	10.10	Mazerea	7.60
	midulocu	9.30	Lintea	8.50
	de diosu	8.70	Fasolea	6.55
Mestecatu		6.50	Cartofi	1.80
	fromosa	6.10	Sementia de inu	10.90
Secara	de midulocu	5.80	" de canepa	6.45
				1 Chilo. fl. cr.
Ordiulu	frumosu	4.60	Carne de vita	—44
	de midulocu	4.50	" de rimatoriu	—25
Ovesulu	frumosu	3.40	" de berbece	—
	de midulocu	3.30		
Porumbulu		5.40	100 Chilo. fl. cr.	
Meiu		6.60	Seu de vita prospetu	35.—
Hrisca		—	" " " topitu	48.—

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 21 Maiu st. n. 1880.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	72.30	Oblig. rurali ungare	94.30
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	73.10	" " Banat-Timis	93.25
Losurile din 1860	130.25	" " transilvans.	93.—
Actiunile bancei nation.	834.—	" " croato-slav.	96.—
inst. de credita 276.—		Argintulu in marfuri	—
Londr'a. 3 luni.	118.50	Galbini imperatesci	5.60
		Napoleond'ori	9.43 1/2
		Marci 100 imp. germ.	58.35

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.

in tote cercurile poporatiunei capitalei croate. Casulu despre care se tractéza este dupa cumu i se scrie diarului „Politik“ urmatoriulu: Unu ampoiatu judecatorescu I. a semtitu urgent'a trebuintia, de a-si castiga titlulu de doctoru, si deorece se pare a fi multu mai comodu d'a nu depune unu esamenu decatu alu depune, densulu a incercatu asi procura doritulu titlu pe calea unei „promotio in absentia“, care nu mai e extraordinara. In locu de a scrie inse singuru o disertatiune, ampoiatalu a luat simplu disertatiunea inaugurala a unui professoru de universitate, a lasatu se i se tiparésca unu nou titlu pe foi'a prima si a tramisu cartic'a sub acést'a eticheta noua in lemne. Dér' insielatiunea n'a ramasu multu timpu ascunsa. Universitatea respectiva, care era se aiba dubios'a onore de a primi pe I. in colegiulu doctoriloru sei, a semtitu lucrulu si a facutu aratare la Agramu. A urmatu o corespondentia, dupa aceea o cercetare, in care I. in prim'a si a dou'a instantia a fostu condamnatu la demissionare. Dér' curtea de cassatiune croata nu numai ca a moderatu pedéps'a, reducend'o la o simpla admoniare, ci presidiulu ei a mersu pena a escusa incatuva pe falsificatorulu de disertatiune in raportulu seu cátra guvernulu. In urm'a acést'a a aparutu memoratulu autografu, in care i se comanda guvernulu, ca in numele imperatulu se reprosieze curtei de cassatiune, ca procederea ei in acést'a afacere a fostu nejustificata si ca nu se póte uni cu conceptele adeverate despre onorea functionarulu.

[Din Siomcut'a-mare] ni se impartasesce, ca acolo s'a tienutu in 4 Maiu st. n. la initiati'a d-loru Gav. Manu, advocatu in Desiu si G. Popu, deputatu diet. din Selagiu o conferintia de mireni in caus'a reactivarii sinodali'tii in dieces'a Gherlei. Acésta conferintia a declaratu de urgentu din punctu de vedere alu interessulu bisericei si scoléi restabilirea sinodeloru mixte si a decisu, ca se se adreseze cátra guvernulu diecesaanu si Episcopulu din Gherla c'unu memorandu, care se contiena tote vederile si dorintiele diecesaniloru. Cu redactarea memorandumulu s'a insarcinatu, la propunerea d-lui G. Popu, o delegatiune, in care a fostu alesi 18 membri. Memorandulu se va predá Episcopulu de cátra o deputatiune compusa din barbatii cei mai de frunte ai diecesei. Salutamu cu bucuria passulu intreprinsu de cátra conferintia din Siomcut'a, ca unu bunu semnu pentru viitoriu si dorimu numai ca se aiba si successu!

[Parasta su.] Cetimu in „Curirulu Balasann: Astadi Sambata 3 Maiu, implinindu-se 7 ani dela trecerea din viatua a marelui si nemuritorulu domnitoru alu Romaniei Alesandru Ionu I, amu asistatu la rogaciunile ce s'au facutu la Ruginosa pentru repausarea sufletulu acestui ilustru Domnitoru. Serviciulu divin s'a seversitu de cátra protoereulu judetiulu Sucéva, incungiuratu de mai multi preoti. Dupa acést'a s'au facutu rugaciunile obicinuite la mormentulu lui Cuza-Voda. Au asistatula acésta serbare, d. Dimitrie Rosetti, cumnatulu marelui Domnitoru, din partea familiei si unu numeru insemnatu de sateni cu femei si copii, cari representau pe intrég'a populatiune rurala din Romani'a, eternu recunoscétore lui Cuza-Voda pentru actulu impropriaririi. Fiindu-ca M. S. Dómn'a Elen'a n'a potutu veni in acésta di la Ruginosa, a remasu, cá de s'gr'opare a remasitieloru lui Alesandru I se se faca la tómn'a, candu atátu M. S. Dómn'a Elen'a cátu si fii lui Cuza-Voda vor veni din straintate, pentru ca se fia faéa la acésta ceremonia.

[Unu albumu cheicu.] Spre serbarea dilei S. Ioanu a publicatu reuniunea jurnalistiloru chei unu albumu intitulatu „Narod sobe“ („Poporulu se fia redatu siesi“ — adeca se nu mai fia sub tutela straina), a caruia venitu curatu este dedicatu fondulu pentru zidirea unui teatrulu nationalu. Corifeii chei, cu deosebire cei din partida „tineriloru“, au contribuitu la acést'a publicatiune prin mici lucrari, din cari unele idei merita a fi cunoscute si de publiculu romanu. Asia scrie Dr. Rieger intre altele:

„Noie Cehiloru noroculu nu ne-a fost niciodata prea favorabilu si oper'a cheica niciodata nu voiea se prospereze cumu se cade si totusi mai esista inca dupa o lupta milenara natiunea nóstra, pre candu in giuru de noi au peritu semintii intregi slavice. Natiunea nóstra esista de aceea, pentru ca nu s'a uitatu ea pe sine. Ceea ce suntemu, nu amu devenitu prin gratia guvernoloru sau prin favorulu popóreloru vecine, ci numai prin activitate propria. Productiunea nóstra economica, bunastarea nóstra, literatur'a nóstra, artele nóstre, cultur'a nóstra,

poterea nóstra tenera politica, care cu tote atacurile veciniloru cresce mereu — nu sunt ore tote aceste nesce succese exclusive ale activitatii nóstre? Déca nici n'amu potutu pena acuma recuceri de totu mostenirea parintiloru nostri, totusi poterea nóstra ce se otielese in lupta garantéza succésulu finalu. Desi nu e multu ce amu dobénditu pena acuma, dér' celu puéinu e alu nostru.“

Indata dupa Rieger scrie Dr. Iulius Gregr:

„Inflorirea natiuniloru este scopulu stateloru! Déca statulu nu servesce acestoru scopuri, n'are dreptulu de a esiste si natiunile nu mai pota ave datorii cátra elu.“

si mai departe scrie Dr. Eduard Gregr:

„Natiuni mici, cari cu poterea loru fisica nu pota respinge ataculu veciniloru loru puternici, au trebuintia spre conservarea loru propria de simpathiile altoru natiuni; aceste simpathii le pota castiga numai prin aceea, ca inaintéza energicu pe cararea progressulu omenirei. De aceea natiunea chea trebeu se fia o natiune liberala, cáci la dincontra o voru aruncá la o parte, ca si pe o pétra, care le stá altora in cale, si atunci va trebui se péra.“

[Casu de mórt'e.] Vineri, petrecuramu la mormentu pe zelosulu comerciantu din Brasiovu Ioann Radovici, care a trecut din acésta viatua in etate abia de 36 de ani. Fi-ai tierin'a usióra!

[Tariff'a birjeloru in Brasiovu.] Dela 1 Iuniu va intrá in vigóre urmatórea tarifa pentru birjele cu doi si cu unu calu, ce voru circula in raionulu orasiulu Brasiovu. I. Pentru cursele dupa timpu in orasiu si in suburbii se plateste: A) pentru birjele cu doi cai: 1. Diu'a: a) pentru una óra 1 fl., b) pentru 1/2 óra 60 cr., pentru 1/4 de óra 40 cr. 2. Nóptea: a) pentru una óra 1 fl. 50 cr., b) pentru 1/2 óra 1 fl., c) pentru 1/4 óra 60 cr. — Déca din cuartulu de ora a trecutulu ceva cuartulu se numera, intregu (diu'a si nóptea) asemenea se socotesce timpulu cátu astépta birj'a. II. Pentru curse péna la gara séu dela gara: Diu'a 1 fl. Nóptea 1 fl. 50 cr. Pentru bagagiulu, ce se pune pe capra sunt a se solvi 20 cr. B) pentru birjele c'unu calu: I. in orasiu si suburbii: 1. Diu'a: a) pentru 1 óra 70 cr., b) pentru 1/2 óra 40 cr., c) pentru 1/4 de óra 25 cr. 2. Nóptea: a) pentru 1 óra 1 fl., b) pentru 1/2 óra 60 cr., c) pentru 1/4 de óra 40 cr. Si aci se socotesce cuartulu inceputu de intregu, asemenea se socotesce timpulu de asteptare. II. pentru curse péna la gara si dela gara. Diu'a 70 cr. Nóptea 1 fl. Pentru bagagiulu, ce se pune pe capra, sunt a se solvi 20 cr. v. a. — Diu'a se socotesce vér'a: dela 6 ore dimin. péna la 9 ore séra, érn'a: dela 7 ore dim. péna la 6 ore séra. Pentru bagagiulu de mana ce se baga in interiorulu birjei nu e a se plati nimic. Bacsisiuri nu e ertatu a se prete. Cei ce voru ave a se plange eventualu in contra vr'unui birjaru au a se adressá la directiunea politiei, aratandu si numerulu birjei.

[Hymen.] Ni se scrie din Turd'a, ca fié'a d-lui advocatu Dr. Ioane Ratiu, d-siór'a Emilia Ratiu s'a fidantiatu in 3/15 Maiu a. c. cu d-lu Onoriu Tilea ingineru.

[Diurarele in Japoni'a.] Mai in fiecare familia din Japoni'a se afla unu diuaru, chiaru servitorii au foi'a lor, cáci acolo e o ambitiune a nu se duce cineva se 'si pérdá timpulu prin casinuri spre a asteptá ore intregi rëndulu de a ceti diuarulu, la care e abonatu localulu, nici nu se vedu cinci, siése séu diece ómeni prin casinuri gramaditi in giurulu unuia, care citeste cu glas tare asia, incátu unu esemplaru se vévesca la 50 séu 100 persóne. Iapanesii sunt fórté mandri pentru acestu felu de lucruri. In vagóne, in trasurile publice, e raru de a nu gasi unu Iapanesu fórté ocupatu cu cetirea diuarulu seu. De aceea si diuarele acolo se tragu in unu numeru de esemplare considerabilu, cáci gasescu cetitorii numerosii. Diuarulu japanesu celu mai respanditu este „Yomiuri“, care in 1878 a trasu 5 milióne esemplare si in 1879 milióne; vinu apoi „Choya“, cu 5 milióne in 1879 si 2 milióne in 1879: „Nichi-Nichi“, cu 3 milióne esemplare in amendoi anii, etc. Din cele 12 diuare principale ale Iaponiei numerulu totalu alu esemplareloru trase in 1879 a fostu 21 milióne. Admitendu, ca cifr'a tragerii celorlalte a fostu de 12 milióne, ajungemu la unu totalu de 33 milióne esemplare in anulu 1879, adica apópté cifr'a populatiunei Iaponiei. In anulu 1879 s'au fondatu in Iapani'a 286 diuare nóue. — „Bin. Publ.“ —